

**Aurea Rosa id e[st] pre||clarissima expositio sup[er]
eua[n]gelia to||tius anni**

Mazzolini, Silvestro

Hagenaw, M.dxvi.

VD16 M 1751

Jn Epiphania domini. Textus eua[n]gelij Mat. ij. cap.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70365](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70365)

Tractatus

II

In Epiphania domini.

Textus euāgeliū Mat. ii. cap.

Mat. q̄ h̄ dictū nazare⁹ vocabit̄ p̄pria forma et s̄m q̄ nazare⁹ interpr̄at̄ florid⁹ dūsi: uenit̄ Isa. xi. sed s̄m interpr̄atio⁹ tē q̄ interpr̄at̄ scr̄us/lust⁹ /z inunc⁹: in uenit̄ in n̄lris xp̄his. Uel fz Chry. alij sunt xp̄he q̄ nō s̄t ap̄d nos in canone. vt Nathan:z Esdras. Est aut̄ noradū q̄ cōgrue ch̄is dicit̄ est nazare⁹: q̄r fuit̄ sin⁹ gularis florid⁹ elegātis corporis et mēris puritate: et singularis seruis. i. sanguine tinct⁹ acerbitate passiois: z singularis lust⁹ plenitudo ſtutis: z inunc⁹ charitare et gra singularis pſone: z capit̄is et unionis. Iste pulcherrim⁹ flos flourit in nazareth p̄ceptoēz: vt sic flos xp̄ipef i flore. i. in nazareth: et de flore. i. v̄gine mēre corpeq̄ pulcrrima: z in tpe flor. i. in martio. Appuit aut̄ in Berhleem p natitatē: vt sic panis viuus in domo pa nis panē ḡre miſtraret. Emarcuit at̄ in berhlem per passionē. Et q̄ marcescēdo fruct⁹ pruulis iſtar flor̄ mattialis. itez p fructū ſuū reſtoruit i resurrectōe et ascē

Allegorice fm Hil. Joseph iſione. Ecce aploſ q̄ ch̄im p̄ mod̄ hebat ſua p̄ dicatioe deferre. Hi herode moruo. i. diabolo cū p̄lo ei⁹ in ch̄i pafſōe dep̄ diro iuſſi ſt̄ pdicare iudeis. i. ouſt q̄ pe rieit dom⁹ iſrl: ſz manēre i iudea here ditaria ifidelitate quā diabol⁹ ſeiauit̄ metuūt̄ et recedūt̄: admoniti a ſp̄ſcrō: vt vadāt ad pdicādū ḡetib⁹. Uel fz Ra ba. h̄ vltia deſiḡt ecclie rpa: qn̄ plimis iudeoz ad pdicatōz enoch et helte queris eſti ad iſtitūtū antichii z ſtde pug būt. Pars iſiſ iudee in q̄ regbat arche la⁹ antichii ſeq̄ces ondit̄. Nazareth at̄ galilee p̄e el⁹ ḡetis q̄ fidē eſt ſuſcep̄ta/ deſiḡt. hec ille. Nec intēdit dicere Ra. q̄ no d̄es iuſbi qn̄q̄ pueret̄: ſz q̄ p̄us cō

Anagogice aut̄ (uertet p̄s q̄ totū. Ecce q̄ aleſendes ab egypto. i. ab h̄ rene broſo mūdo ad trā iuſbi. i. viſſōis dei: qn̄ h̄z cāz tior̄. i. q̄ ſi ſe plenā ſatiſfactōe de peris ſuis ante q̄ accedat ad celeſteſ h̄lerz diuerrit̄ ad galilee. i. rotā ſi ulai tiōis purgatorij: vt in tñſmigrer ad ce b̄

Dοraly iſtruimur vt ſc̄ a ch̄io (lū. dicimur ch̄ilani: ita a nazareo dicamur nazarei. i. florid⁹ p puritate: ſci p ſaguis ch̄il dñotōz. dicāur iſh̄ ſi ſolo noīe ſz re.

Omn̄ nat⁹ eſſet iſus in Bethleem iude in dieb⁹ Herodis regi: ecce ma gi ab oriēte venerūt hie roſolymā dicētes. Hbi eſt q̄ na tis eſt rex iudeoz. Vd̄im⁹ emi ſtellā eius in oriente: z venim⁹ adorare eum. Audiēs aut̄ h̄ero des rex turbat̄ eſt: z oīs h̄ero ſolyma cum illo. Et cōgregans oīs principes ſacerdotū z ſcri bas popli: ſc̄iſcitabat ab eis vbi ch̄is naſceret̄. At illi dixerūt ei In bethleem iude. Sic em̄ ſcri ptū eſt p̄ prophetā. Eſtu bethleem terra iuda nequaq̄ minima eſ in p̄cipib⁹ iuda. Ex te em̄ exi et dix qui regat populū meum iſrael. Tunc h̄erodes clam vo catis magis: diligenter dīdicie ab eis t̄p̄us ſtelle q̄ appuit eis. Et mittens illos in bethleem dī rit. Ite et interrogate diligēter de puerō. Et cum inuenieris re nunciata mihi: vt z ego veniēs adorem eū. Qui cum audiffēre regē abierūt. Et ecce ſtella quā viderāt in oriente antecedebat eos. vſq̄ dum veniēs ſtaret ſu pra vbi erat puer. Vd̄ētes aut̄ ſtellam gauiſi ſunt gaudio magno valde. Et intrātes do mi inuenierūt puerū cū maria m̄re eius. Et peſidentes adora uerūt eum. Et aptis theſauris ſuis obtulerūt ei munera: au thus: et myrrā. Et respōſo ac cepto in ſomnis ne redirent ad h̄erodem: per aliam viam re uertiſſi ſunt in regionē ſuam.

In die Epiphanie

Orum natus esset iesus i berlece iudee t. Mar. qdies epiphante celeris: qd in ea chris baptizat: t aqua puerit in vini anno sequent: t magi illi sum adorauerunt. Ista enim facta fuisse illo die prx ex officio: s; de fctio tm fit metio in pnt euangelio q tangunt tria puncta: q s; / Ceturbaro / Multatio / Adratio. Quatu ad pm in q tangit coruatio herodis t hierosolymitaro: p ad uenit magos: p in relatu text oportet videre mltia: t an oia q fuerint isti magi. Quatu g ad nomine ut inuenit in historiis latine dicunt Laspas / Baltazar / Melchior / hebrei se p fm Dgim hsto. dicitur s; Appell / Amec / Damascus / grece p fm eundem Galgarat / Galath / Saraciz. Quatu p ad officium t pditiones vlt alitatem suam q eent / triplex et opinio: fm q h nomine mago qd e grecu / s. magos tripli sunt. Aliquem enim mago id est qd illusor: t sic vt recitat mago hist. qdā dicitur ab effectu dictos fuisse magos soli postq illusor herodi: n regrediead ad illu vt rogaueat: t ei vt pmisserat illi hz q ronabilis credit: qd simpt abula bat. Aliquem p mago id est qd malefic / vlt incitator: t sic Chrys. t Aug. dicitur istos fuisse magos: s; ad chm vltissime pertinet: t i spm misericordie pseqnde. Aliquem at plice mago: hebrei d; scriba: grece phs: latine amator sapie vlt sapies: t sic cōs opinio est q dicitur sint magi a sapie sue magnitudine: t sic tener s. Tho. vt videat t mago hist. t Rab. t Nico. d; ly. qd t d; eos fuisse reges: qd tunc sapientes phis regbant. Utq aut fuerit reges deferentes coronas: n habeo certum quis sit pbabile ex puerudie vlt pictorum. Et si ci pictoris ac poens videat pcessa licetia finge di: tñ puerudo pigidit vlt uno mo re p/ tinente ad diuina: videat facere pbabile argumentum. Unus ex hac mago hist. arguit qd i chm narrare fuerit astn t bos. Probabile est brm Georgiu cū spcere dimicale se: etiam nullib; auferre legeret, p/ vniuersalitate picture: n at e, pbabile qd lan cea capitl vlt alio admouerit: qd h n p in

gl vlt uno mo: s; dcl puerit qd ea p/ te corpore eius pcessit qd pictori pplaceat. Fuerit tñ reges a regendo. t. dñi qd s; ct Tho. qd fuerit poteres. Quatu at ad parrii unde venierit: s; sit certum qd ab oriente venerit: qd h d; euagelista: tñ a qd emilia pre oris venerit: nō e certum. Quidam ei dicitur qd venerit d; saba. qdā hz qd arabia. qdā qd de chaldea: qdā qd de plide: vt d; s. Tho. Hz sciendu e vt d; Istd. xiiij. ery. qd saba t arabia e una mer regio ad orientem hns pside: t ad sed pterionem chaldeam. vñ oia pnt faciliter concordari: qd veniendu d; arabia poterit d; ei aliq mo de omib; pdictr; loci venisse. Unus qd fuerit poteres nō venerit oes ab eadē regio: pseiderata vniuersitatis habitatoe: qd quis oes venerit ab uno loco i qd s; zuenerit i vnu. Videl aut p sint congregati i pside: fm s. Tho. t tñ a mltis alijs loci veniret. Quatu p ad cam sul aduerit sciendu e qd os chz verup e reuelauit iudeis pphas: t n solu iudeis: sed et mltis gentilib; fm s. Tho. Unus vt ipse narrat. h. h. tibi Eostatini t Helene (als hirene) mris ei regt chz i sepulcro laminam auream hns i pectore: i qd scripsit erat. Nasceret chis de vgie: t credo i eu. Sub Eostatini t helene tibi o solitrix me videb. Et silt Job. ix. alt. Scito qd redemptor meus vlt: t i nouissimo die d; tra surrectio s;: t tñ fuit gentil. Sicut et sybille mltia pdixerit. Isti g magi ali qui ppheta sunt secuti. Sicut aut restat scitus Tho. vii. q. xxvij Chrys. referit: qd i extremis orietis gies fuit: vt id est Chrys. d; se audiuisse: habes ppheta ex nomine serbi filii ade d; ortu hui stelle qd magis apparuerit: t d; munib; offerendis regi nascenturo. Et posuerit duodeci exploratores qd d; nocte certi tib; ascendebat in modice vbi post eam videbitur. Alius pto dicitur vbi d; seruis Tho. qd isti sunt secuti ppheta Balaam: cui fuerit successores: t h uir est: qd habet in libro veteris t noui testameti. t h tenet Remigio t Wgib; sto. t cōf expositores. Propheta autem Balaam habet Num. xliv. vbi d; spe balaam ppheta d: t n solu gentilis verus etiam pessimum hō fuerit. Deus enim coged

Tractatus

.11.

bat est bñdicere pplo dei: et loq̄ p̄itare. bat: q̄gūls hoc yr dīc sc̄līs Tho.) apud
Ait ḡ(videbo eu) sc̄z ch̄m(s̄z nō p̄e in alq̄s non sit certū: sc̄z q̄ stella p̄cesserit
tuebor eū: sed nō mō) qr. s. vidit eū p̄ suc eos anq̄ appulissent h̄ierosolymā. Nam
cessores suos (orice stella ex Jacob). i. a. W̄gr̄ histō. videf dicere q̄ magi existē
parte iudee quā habitarat filii Jacob: ap̄ tes i oriente viderūt stellā sup̄ iudeam
parebit stella (z̄ surget virga d̄ isrl̄). i. imorā: q̄ tunc primo cepit moueri q̄n
ch̄b̄ naseet d̄ semine isrl̄ seu Jacob (z̄ p̄ egressi sūr de bierlm̄: vt euāgeliū videret
curier omes duces moab.) i. demōes: dicer. S̄z Chryf. z̄ sc̄līs Tho. z̄ cōt̄
q̄s p̄auit impio. v̄l̄ duces moab. i. ido expositores tenent q̄ in toto itinere eos
latras: q̄s exterminauit. Apud moabiū d̄irexit p̄cedēdo sc̄līs filios isrl̄lin desertō
tas em multū v̄lgebat idolatria (z̄ erit p̄cedebat nubes p̄ diem: z̄ ignis per no
idumea possesso ci⁹). i. Roma que fm̄ etem: vt dīc Exod. lī. z̄ q̄ disparuit ipsi
Rabbi salomō iudeū p̄ idumēa signifi appropinquantib⁹ ad clivitatem regiam: id ē
cat. Iste ḡ magi viderit stellā istā vbi cū bierlm̄. S̄z hic est q̄stio vna quā mo
q̄ v̄l̄ q̄nūq̄ viderūt: z̄ statim inspirati uer Beda. Si em̄ isti fuerūt chaldei v̄l̄
a deo cognouerūt natū esse ch̄b̄. Nam perse/ aut de yl̄rimis finib⁹ orientis: quō
eccl̄ia cantat. Uldēres stellā magi dire in tam paruo rēpōr̄ potuerūt vsc̄ i ius
rūt. Hoc signū magni reḡs ē: eam⁹ z̄ in deam ventre: Hā in tredecim dieb⁹ v̄q
q̄ram⁹ eū: z̄ offeram⁹ ei munera aurū/ nerūt: quia festum de aduentu coꝝ cele
thus/ z̄ mirrhā. Dīc ḡ euāgelistā (Lū b̄rat tredecima dīc a nativitate ch̄b̄: et
nar̄ esset Jēsus i berbileē iude) S̄ic em̄ fuit eodē anno q̄ ch̄b̄ nat⁹ est: qr̄ alter
dīc glo. v̄ue sūr berbileē: vna i terra iu/ si fuitset anno seq̄nti nō inueniſſent eū
da: alia i terrazabulon. ad cui⁹ differen in berbileē/ sed i egypto. Ad h̄ aut̄ Re⁹
tiā addit⁹ iude. In h̄ aut̄ euāgelistā no/ migl⁹/ q̄ aliq̄ h̄ solent attribuere poten
tia implēta p̄phētia Dīchee. v. de q̄ in tie ch̄b̄. Blok. vo dicit q̄ est: q̄ habuerit
fra dīcet. Et s̄lī fm̄ Rab. p̄phētia Ja/ equos arableos z̄ dromedarios: qui sūt
cob. Gen. xlii. cū sublūgt. (In dieb⁹ he velociſ. Remig⁹ vo dīc q̄ si fuerunt
rodis reḡs) Iste em̄ herodes fuit alieni successores Balaā: eoz regio nō multū
gena: qr̄ fuit filius antipat̄i ascalonite distabat a iudea. Possim⁹ aut̄ nos dīc
p̄selyt. fm̄ histō: ias: z̄ a homani fa/ cere q̄ omes iste tres cause cōcurrerū
ctus ē rex. Prophetauerat aut̄e Jacob sc̄z diuinā vir̄ adiuuās: z̄ velocitas iu
h̄ esse signū messie: q̄n iudas p̄deret p̄n mentorū: z̄ distāta moderata itineris.
cipatū: dīcēs. Hō auferet sceptrū d̄ iu/ S̄z rūc mōuer Remig⁹ q̄stionē: quō
da: z̄ dux de femo eī: donec veniat q̄ dīcū venisse ab oriente: si venerūt ex re
mitred⁹ ē: z̄ ip̄e erit expectatio genti⁹. gno balaā p̄esse ab oriente: Ad d̄r̄ san⁹
Jō ad ostendēdū p̄phētā cōplēta dīcīt. cr̄ Tho. sup̄ Dat. q̄ possūt dīc ab oī
herodis z̄ nō cesar̄. Ostēdīc etiā i h̄ fz ente venisse dupl̄r. Uno mō: qr̄ veneit
Chryf. cōplēta p̄phētia Daniel' de se⁹ ob aliq̄ reglone orientali respectu iudee:
ptuagita hebdomadib⁹ annoꝝ: qr̄ vt dīc sed p̄pinqua. Alto mō: qr̄ venerūt ab ex
tpe regni herodis fuerūt p̄sumate. Ad tremis orienti p̄rib. Et isto mō loquit̄
dīc aut̄ reḡ fm̄ Chryf. qr̄ ali⁹ fuit herod Chryf. sup̄ Matthēum dīcēs: q̄ stella
des q̄ occidit Joānē: s̄z ille nō fuit rex. apparuit eis z̄ p̄cessit eos p̄ biennū an
Et quāuis herodes agrippa fuit rex ch̄b̄ nativitatem. q̄uis forte Chryf. non
trū tetrarchiaꝝ fm̄ W̄gr̄ histō. m̄ fu loquaf assertive: s̄z recitatue. (dīcēs.
Irm̄lo tpe post. Uide de his in euāg/ Ubi est q̄ natus est rex iudeor̄:) W̄gr̄
lio sabbato an̄ quartā dīcīz aduent⁹. nati fuerant z̄ mortui reges iudeor̄: vt
(Ecce magi ab oriente venerūt herod.) dīc Aug. in ser. de Epi. sed nullū ados
id ē bierlm̄ ciuitatē regiā: in q̄ natū cre randū quesierūt magi. Non em̄ quereb
dīcēt regem. Venerūt inq̄ sequētes bāt regē quēcūq; s̄z magnū: q̄ salut; hu
stellā quā dīcēt le vīdissē: q̄ eos p̄cede mane auctor existeret: quē celo teste nad

In die Epiphanie.

tū didicissent. **E**nī ait idē Augu. **I**ace trione et ab' oriente venisse: et ita fuit de
bat in psepio puer ortu recēs: exigū cor
pore: p̄ēpribil' pauprare: h̄ magnū allū
qđ latebat in puo: qđ illi hoies p̄mitie
gētū nō tra poratē: h̄ celo narratē di/
dicerūt. **H**ec ille. **S**z q̄re illi magi re
gnāte Herode nō timebat alīs rege q̄/
rere: R̄ider s. Tho. sup Dat. q̄ zelo
fidel mouebant. **E**nī d̄t Chry. q̄ lā pa/
rati erant p̄ talī rege mori. **T**el dicere
possum⁹ q̄ sic hunc puer crediderūt.
regia v̄be natū: ita credidere ex stirpe
dei: sic m̄lē nobiles femine tradebant
cepissē ex cōcubitu deoꝝ: et p̄nter cre/
diderūt p̄ma facie regē et p̄lm de talī in
fante gaudere. **N**ec videt inconvēnēns
dicerē q̄ a p̄ncipio nō cognouerūt spēa
liter oēm modū gnatiōis rā magni re/
gis: h̄z crederēt eū spēali dei. puidētia se
culo destinari ad alīqd magnū: t̄ nō so/
lum ad matiale régimē vt ceteri reges.
(**V**idimus) **E**nī p̄bō p̄teri pfecti:
q̄ desierat stellā videre fz oēs: siue eos
alīqñ p̄cesserat/ siue nō. **S**z q̄re ds eos
p̄auit rāto solatio. Ad hoc coiter ad/
ducūt doct. duas rōnes. **E**t p̄ma est p̄/
pter istos magos: vt. i. adlirent regiā v̄/
bem: in q̄ edocerent p̄phetico testimoniō
de rege nascituro/ et loco nasciturū
elus: sic p̄us edocti fuerāt celesti signo.
Alia est: vt natiuitas ch̄i in v̄be regia
annūciaret: et p̄nter ludei inexcusabiles
ēent (stellā ei⁹) glo. i. p̄pīā: q̄r h̄c crea/
vit ad onſtōne sui. Nō em̄ ista stella fu/
st̄ yna celestū stellarū fz Remig. Chry.
et sc̄m Tho. qđ p̄bat Chry. et s. Tho.
iij. pte. q. xxvij. mltis rōnlb. **P**ria: q̄a
ferebaf ab arcto. i. septentrionē vbi est
arctos. i. v̄sa stellarū in celo in meridiē
q̄r sic faceret iudea ad Persidē v̄n̄ veneat
Sz si v̄p̄ est hoc qđ d̄t Iliō. et s. Tho.
quō venerūt ab orītē: Ad h̄ dico q̄ si
venissent directe a septētrione: nō poss̄
sent dici venisse ab orītē. sec̄t si ab alīq
loco veneat: cui⁹ meridian⁹ sit magis ad
orītē q̄ meridian⁹ iudee. etiā ratis
loci circulus parallell⁹ eq̄noctiali/ vel tro/
pico esset borealtor q̄s circulus iudee ei/
dem parallellus. Dicerent em̄ a seprē

Tractatus

II

tuis siue sit intellectus? siue ratione: eo modo quod locum per diuersas vias: et unus eorum nesciret
 est hoc alio modo dici potest angelus? Et hoc me at de alio. Quod enim sibi huiusmodi occurrant
 raphorice propter aliquam similitudinem. Tertia autem expositio est de metra Grego. viiiij. q.
 l. ar. i. ad secundum. Sed tamen ad predictorum non
 talia adverte quod predictae opiniones de illa
 stella non sunt vixque dissidentes. Licet enim
 s. Tho. dicat quod fuit vera stella: non tamen ne
 garet quod moueretur ab angelo: sed hoc dicere:
 quod enim doctrinam eiusdem non operari motum
 localis corporis immediate: sed mediariis
 creaturis: quod nulla fieri angelus potuisse
 stellam illo modo mouere: nisi dicas per tra
 ctem phisicam doctrinam: quod ipsa ex sua na
 tura talis motu moueretur. Qui autem dicit
 quod fuit angelus intendit forte dicere quod
 illud corpus quod videbat erat aer ab ange
 lo prodens: eo modo quod etiam demones cum
 luce apparerent. Utque autem s. Tho. diceret
 quod erat de natura celesti formata in aere:
 vel de natura aerea miraculose formata
 melius quam possint angelii aerei prodensare:
 non habeo certum: sed magis credo secundum.
 Sed de ista stella quod facit est: Rideo
 quod Magister historico habet sic utrum. Stella hec
 pacto officio suo mori esse desit: reuer
 tens in placente materia vesti superflue
 rat. Quidam tamen tradidit Beda voluisse quod
 in purum Bethleemitem ceciderit: et post
 in diebus Paulus et Eustochius quoddam regum
 nes deo dicatas eam miraculo vidisse.
 Quod quod fabulosus extremaverit fratres: cum
 quibus monastica ducebat vitam: cum a
 communione quoniam separauerunt. Hec illle.
 Circa predicta sciendum est: quod in predicto
 probis quedam occasione errandi sumpserunt.
 Et primo psestianiste: qui ex hoc dixerit quod omnes
 homines acutus reguntur fatum. Secundo Dani
 chei quod scilicet reprobat fatum: ita reprobat
 euangelium bri Martini: quod dicitur quod in hoc
 loco affirmat fatum. Ad hoc ergo intellectum
 scire opus quod sit fatum: et quod est: et quod non.
 Sciendum est quod et in rebus humanis multa
 videtur casualiter et per accidentes accidere: sicut
 quod aliquis quenam vni hominem inueniat altius
 de quo non cogitabat. Quod autem est casualiter
 et fortuitus respectu vni causa: aliquam re
 spectu alterius causa superioris est per se in
 tentum et non fortuitum: vel casualiter: sicut si
 aliquis dominus mittat duos fuos ad eundem

locum per diuersas vias: et unus eorum nesciret
 at de alio. Quod enim sibi huiusmodi occurrant
 in talis loco est per accidentes et casuale respe
 ctu intentionis: non quodem domini: sed suorum.
 Secundum hoc ergo duplex fuit opinio de fa
 to. Dicit enim satum a faris vel fare fatur:
 quod si quoddam placuerit et portariet. Qui
 dicunt quoddam dixerunt quod ista casualia et propria
 gentia non reducuntur in aliquam superiorum
 causam illa ordinante. Isti autem abstulerent
 et negauerint fatum: et universali predictam
 diuinam circa hunc. Et secundum Augustinum: hec
 fuit opinio Tullii. Quidam vero reducunt
 ea in aliquam causam illa ordinante: sed a qua
 causa ista ordinatio stat: est differenter. Quod
 dicunt enim dixerit quod corpora celestia oia ista
 primitaria ordinantur: et secundum istos fatum nihil
 aliud est quam per siderem. Alii vero ista co
 rporalia reducuntur in diuinam predictam.
 Prior ergo modo fatum negandum est: quod actus
 humani non reguli quasi ex necessitate secundum
 siderem disponere vel influere: quod multipliciter
 probatur. Prior secundum. Impossibile est enim quod vir
 tus corporalis directe agat in corporeas:
 quod inferi in ordine nature non agit in su
 plus. In aia autem ut per Aristotelem in libro
 de anima: sunt quedam potentiae elevatae super
 corpus: ut voluntas et intellectus. Quidam vero
 sunt organis affixae: ut sensitiva et vegetativa
 sunt. Corpora igitur celestia: quibus directe
 agantur super corpora inferiora et immetent ea per
 se: et potentias organicas et accessus: eo modo
 que hoīem trahendū siue permissum ad irā dictū
 mus ex celestibz corporibz: tamen directe ele
 vatio est in voluntate. Unde nunquam potest fieri
 disponere in corpore humano quod superuentur ele
 vatio et iudicium liberti arbitrii. Unde huiusmodi
 ponent libet arb. sub corporibz celestibz
 necartio ponent intellectum a sensu non dif
 ferentem. Secundum: quod per exclusum omnis cultus
 ultimus et regimur recipit publice: quod oia essent
 de necessitate: et prout non opteret nullus
 arbitrio vel aliquid pudere: quod est per se natu
 ralem inclinatores hominem: que vana esse non
 potest: cum sit a deo dator naturae: quod nihil
 vanum potest efficiere. Tertium: quod hoc esset
 attribuere deo malitias hominem: quod esset
 ipsum infamare: quod sidera creauit. Aug.
 Accusant deum creatorum siderem: dum excusab
 sunt reum perpetratore scelerem. Hec illle.

In die Epiphanie

De hmoī dī Chrīs. sup. Dat. Si alii
q̄s adulstā z hoīclia facē p stellā: maḡ
ē ilq̄tas stellarz illaz malor̄ āt illi⁹ q̄ cre
sult stellas. Nā cū sūr psc̄ futuroz dī:
ex q̄ tāta ilq̄tas erat futura p stellas: n̄
noluit emēdare: n̄ ē bon⁹. Si āt noluit z n̄
poruit: ipōes ē. Si ēt stelle ē q̄ boni s̄l
mus aut mali. q̄ nec bonū n̄z laudādū
ē nec v̄tupandū malū. q̄ nec in nob̄ est
volūtar⁹ act⁹. Ut qd̄ ei malis mes penā
suscipiā: q̄ nō volūtate s̄ necessitare co
missi. Ipa dēnīc̄ mādata dī ne peccent
hoīes: aut horramēta vt faciat bonum
hōē iſpiētā dstrūt. Quis eī tubet all
quē ne faciat malū qd̄ n̄ p̄ decliare: aut
vt faciat bonū ad qd̄ nō p̄ puenire: hec
ille. Et nota q̄ ista v̄ba Chrīs. mltū fa
ciut q̄ qldā phātasticos dicentes: si de
scit me dānādū fore alit̄ eē n̄ p̄. Isto ḡ
mō negādū ē farū. Un̄ Breg. dī. Absit
a fidelīū mētib⁹ vt farū alit̄ eē dicāt.
hec ille. Si v̄os sumat farū p dīna pūl
dētia: sic alit̄ ē. s̄z q̄ cū infidelib⁹ nihil
dēm⁹ hie cōc: lō n̄ dēm⁹ dluinā puidē
tiā h̄ noīevocare. Un̄ ait dī h̄ Aug. sciaz
teneas: lingua corīgas. Lū ḡ b. Dat
ihe⁹ recitat dīces. vidim⁹ pmo mō. q̄ illa stella n̄ dī
fuisse chī. q̄sl̄ v̄ta chī depēderer a stel
la: s̄ ecōuerso motus stelle spēdebat a
chī. Seq̄s z venīm⁹ adorare eū) Por
ro ly vēim⁹ dī pferri media breui: vt dī
defmiasse Bisarid. Prio: q̄ i greco po
nis pterist̄ r̄pis. Scđo: q̄ ip̄i credebāt
lā se vēisse ad locū vbi puer eēt. Hic q̄
rit Aug. i ser. ephie. A q̄ magi dīdice
rūt q̄ stella v̄sa scaret natū eē regē ad
ratio dignū. Ad h̄ dī spē ibi q̄ angel⁹
eos edocuit. Leo v̄o dī q̄ fuīt irrīce⁹
iſpirati. Lredo āt v̄rū q̄ fuisse ver alt/
q̄ mō: q̄ angel⁹ n̄ appuit eis sub rōnali
forma: vt v̄lde velle Greg. s̄ eos docu
it reuelādo p v̄sioz z iſpirādo. sic etiā
fec̄ post q̄ adorānerāt chī. Itē Aug. li.
q̄. no. z ve. te. dī: q̄ ex pphētia Balāā id
coguerūt: v̄sa stella iſfirata. Un̄ q̄lī/
cūq̄ coguerit: tenēdū ē vt dī s. Tho. iij
q̄. xxv). q̄ dluinūt̄ fuīt edocit revere
ri chīm: quē nō q̄rebāt sic regem frenū.
Erubuit̄ em̄ v̄lde p̄ sepe z pānos

ylles. Et icellige q̄ nō q̄rebāt eū vt reb
ge terrenū. s̄vero moze regio natū et
regtuz. cū q̄ stat q̄ crediderit eū spalit̄
regnatur z natū sub dissūctōe ex semie
hūano v̄l ope dei: z ad alit̄ magnū or
dinatū. s̄. ad spūalē mōdi salutē. Un̄ non
erubucit̄ pānos. q̄i habebāt testimoniō
stelle q̄ eēt spūalr missus a deo. Alli āt
eū q̄līsent v̄ regē alit̄ mō frenū: n̄ exi⁹
stīmassent cū natū i v̄ibe regia: z omib⁹
ēē norā natītarē eī⁹: v̄rīdeſ. Lredo lgt
q̄ a pnc̄pīo credideſt̄ eū regē frenū ma
gnū p̄ certeſ. z mirabilis a dō missū p̄ter
cereter: z deide ſe paulatī de mysterijs
eī⁹ edocit̄. Querebat eī vt regē messīaz
expectatū a ludels v̄ inuis i leq̄ntib⁹. d
q̄ Zlueverant cōit̄ ludel z alij ſentre q̄
regret ēt spalit̄. Un̄ ēt herodes turbar⁹
ē: qd̄ n̄ fuīſſet ſi dīxīſſent ſe regē ſpūaleſ
q̄līſſe aut q̄rere. Nō āt eſt pdc̄adū q̄
bec ſtella appūt i forma cruci v̄l cruci
ſixi v̄l boīs: ſi ſetm Tho. i opuscul. q̄
n̄ ē certū. S̄z q̄ v̄ dī Aug. ſic magi de
ſiderāt redeproſe: ita herodes timet ſuē
ceſſore. ſo ſeq̄. Audīt̄ āt herodes rex
turbar⁹ ē p̄p̄ duo. turbar⁹ eſt herodes.
Prio ſm̄ Chrīs. ne rege ludeoz ex ludel
ſato: ip̄e tāq̄ ldm̄e z alienus cū
ſuo posteritate pelleret e reg. Scđo v̄
dī glo. tīmuīt p̄p̄ irā romanoz. Decres
uerūt eī romani ne q̄s rex v̄l de⁹ ſine eo
rū ſſilio dicereſ. hec ille. (Et ois hierob
ſolyma cū illo). i. tora hierbz. Timebat
eī ne herodes p̄p̄ regē indeoz natū oīne
gen⁹ ludeoz. ſeq̄: s̄z Chrī. Vel turo
bati ſe illi q̄ ſauebat herodi. vñ ſumit̄ b
rotū p̄ pte. Un̄ turbari ſe appāreter eī⁹
Doralt̄ docemur iuxta doctrinam
Chrīs. sup. Dat. dīc̄t̄. ſemp grādlſ
potestas mator̄ timori ſubiecta e. Sic
em̄ ramos arboz in excello positor̄ i ſil
uis cū aura flauerit mouet. ſic z ſublī
mes hoīes etiā leuis nuncij fama prūo
bat: hūiles aut ſicut in cōualle plerūq̄ i
tranquillitate ſiſſunt. Hec ille.

Quatu ad ſcd̄ ſcd̄ ē q̄ herodes au
dit̄ maḡ ſtaci cogitauit p̄dere chī. ſo
voluit diligēt̄ iuſtigare locū natītar̄
eī⁹ ab illi q̄ ſcripturas z genealogias noī
verat̄ ludeoz. Un̄ ſubdīſ (Et ſgregas

b

Tractatus

II

Deis p̄ncipes sacerdotū et scribas poplī) Ista em̄ sunt forte p̄ anticipacionē dī
i. legi doctores fin Remig. q̄ etiā dī c̄tra q̄uis erit h̄ dubiū sit: et ad h̄ sustinē
nō sūr dicti solū ab officio scribēdi: s̄z ab dū oportet m̄tra dicere. Posset aut̄ dī
interpretatiō scripture (sc̄llat̄abat ab eis c̄l q̄ Jacob dicit qd̄ iuxta viā effrata:
vbi ch̄is nascet) Intellēxit em̄ h̄c re et sic effrata fuit nomē antiquū. et si non
gē dictr̄ esse ch̄im ex querlatiōe cū inde ip̄stū ab uxore Laleph. qd̄ vo subdit
is. S̄z si herodes nō credebat scripture: q̄ alio noī appellat̄ re. nō sunt p̄ba Ya
q̄re sc̄llat̄abat. Si credebat: q̄re sp̄era
bat se posse pdere ch̄is. Ad h̄ dī Chry.
sup Mattheū. et s̄lī sc̄tū Tho. q̄ cre
debat qd̄ sed igfēce q̄ diabolū vt dīc
p̄fēce crediūt̄ cornēra ifernī. Sc̄llat̄ab
bat aut̄ et introgabat indeoꝝ p̄ncipes et
scribas publice: vt testes h̄c et apud ro
manos q̄ diligēte fecisset inq̄litōe. s̄z
magos q̄s noluit h̄c testes nō introgā
q̄r inde ortus est David: et randē ch̄istū
uit de tpe stelle palā: s̄z clanculo. (At il
qui fuerunt dignissimi p̄ncipes. Ideo
li) habita collarē iter sc̄l dixerūt ei In seq̄: ram in p̄phera q̄ in euangelista de
bethleē iudea) Quare ch̄rus voluerit in
oru ch̄i ducis. Est aut̄ sciendū q̄ ista
Bethleē nasci. vide i euāgelio natalis p̄phetia ad l̄am nō p̄t̄est exponi nisi d
ad mediā noctē. Est aut̄ sc̄lēdū vt dīc ch̄isto: quod ex duob̄ paret. Prio quā
Chry. q̄ cū isti iudei obuissent herodi
celare mysteriū dī: nō solū illō, pdideit/
s̄z adducit̄ p̄pheticū testimoniū dīcēres
(Sic ei sc̄p̄tu e p̄phaz). s̄l. D̄icheā. v.
c. (Et tu bethleē tra iudea: nequaꝝ mini
ma es i p̄ncipib⁹ iudea. Et te em̄ exiet
dux q̄ regat p̄plm meū (lsl̄) Est aut̄ no
rādū q̄ ista p̄pheta nō allegat̄ ab isti: vt
lacet i p̄pha: vbi sic dī. (Et tu bethleem
effrata paruūl̄ es in milib⁹ iudea. Ex te
enī mihi egredieb̄ q̄ sit dñator i lsl̄) ex q̄
pr̄z q̄ alioꝝ mutauerūt. Et hec fm glos.
et sc̄m Tho. sup Dat. fecerūt v̄l ex iſ
rantia: v̄l vt plant̄ regi alienigeno loq
renf. Un̄ mutauerūt p̄ba et fuguerunt
sensum. Loco em̄ effrata: qd̄ erat nomē
antiquū q̄ distinguebat ab alta bethleē:
et ignorū regi: posuerunt tra iudea. Est
aut̄ sc̄lēdū vt testat̄ D̄gr hist. et Nico
de Lyra. q̄ bethleē p̄mo dīcea ē effrata
ab uxore Laleph. s̄z post magnā sterili
tate q̄ fuit tpe Noemi: vt pr̄z Ruth. i.
succedēre maḡ fertilitate dicta ē bethle
ē. i. domus panis. Nec valer qd̄ h̄ hoc
objicit̄ Pau. burgen. dīces: q̄ ante La
leph. i. tpe Jacob vocabat̄ effrata: eo q̄
Gen. xlviij. dī. Sepelius eam iuxta viā
effrata: q̄ alio noī appellat̄ bethleem.

Ista em̄ sunt forte p̄ anticipacionē dī
c̄tra q̄uis erit h̄ dubiū sit: et ad h̄ sustinē
nō sūr dicti solū ab officio scribēdi: s̄z ab dū oportet m̄tra dicere. Posset aut̄ dī
interpretatiō scripture (sc̄llat̄abat ab eis c̄l q̄ Jacob dicit qd̄ iuxta viā effrata:
vbi ch̄is nascet) Intellēxit em̄ h̄c re et sic effrata fuit nomē antiquū. et si non
gē dictr̄ esse ch̄im ex querlatiōe cū inde ip̄stū ab uxore Laleph. qd̄ vo subdit
is. S̄z si herodes nō credebat scripture: q̄ alio noī appellat̄ re. nō sunt p̄ba Ya
q̄re sc̄llat̄abat. Si credebat: q̄re sp̄era
bat se posse pdere ch̄is. Ad h̄ dī Chry.
sup Mattheū. et s̄lī sc̄tū Tho. q̄ cre
debat qd̄ sed igfēce q̄ diabolū vt dīc
p̄fēce crediūt̄ cornēra ifernī. Sc̄llat̄ab
bat aut̄ et introgabat indeoꝝ p̄ncipes et
scribas publice: vt testes h̄c et apud ro
manos q̄ diligēte fecisset inq̄litōe. s̄z
magos q̄s noluit h̄c testes nō introgā
q̄r inde ortus est David: et randē ch̄istū
uit de tpe stelle palā: s̄z clanculo. (At il
qui fuerunt dignissimi p̄ncipes. Ideo
li) habita collarē iter sc̄l dixerūt ei In seq̄: ram in p̄phera q̄ in euangelista de
bethleē iudea) Quare ch̄rus voluerit in
oru ch̄i ducis. Est aut̄ sciendū q̄ ista
Bethleē nasci. vide i euāgelio natalis p̄phetia ad l̄am nō p̄t̄est exponi nisi d
ad mediā noctē. Est aut̄ sc̄lēdū vt dīc ch̄isto: quod ex duob̄ paret. Prio quā
Chry. q̄ cū isti iudei obuissent herodi
celare mysteriū dī: nō solū illō, pdideit/
s̄z adducit̄ p̄pheticū testimoniū dīcēres
(Sic ei sc̄p̄tu e p̄phaz). s̄l. D̄icheā. v.
c. (Et tu bethleē tra iudea: nequaꝝ mini
ma es i p̄ncipib⁹ iudea. Et te em̄ exiet
dux q̄ regat p̄plm meū (lsl̄) Est aut̄ no
rādū q̄ ista p̄pheta nō allegat̄ ab isti: vt
lacet i p̄pha: vbi sic dī. (Et tu bethleem
effrata paruūl̄ es in milib⁹ iudea. Ex te
enī mihi egredieb̄ q̄ sit dñator i lsl̄) ex q̄
pr̄z q̄ alioꝝ mutauerūt. Et hec fm glos.
et sc̄m Tho. sup Dat. fecerūt v̄l ex iſ
rantia: v̄l vt plant̄ regi alienigeno loq
renf. Un̄ mutauerūt p̄ba et fuguerunt
sensum. Loco em̄ effrata: qd̄ erat nomē
antiquū q̄ distinguebat ab alta bethleē:
et ignorū regi: posuerunt tra iudea. Est
aut̄ sc̄lēdū vt testat̄ D̄gr hist. et Nico
de Lyra. q̄ bethleē p̄mo dīcea ē effrata
ab uxore Laleph. s̄z post magnā sterili
tate q̄ fuit tpe Noemi: vt pr̄z Ruth. i.
succedēre maḡ fertilitate dicta ē bethle
ē. i. domus panis. Nec valer qd̄ h̄ hoc
objicit̄ Pau. burgen. dīces: q̄ ante La
leph. i. tpe Jacob vocabat̄ effrata: eo q̄
Gen. xlviij. dī. Sepelius eam iuxta viā
effrata: q̄ alio noī appellat̄ bethleem.

Ob: sed ea iter posuit scriptor canonis.
Qd̄ vo dīphera: paruūl̄ es sc̄z viues:
dm̄ situm in milib⁹ iudea. i. Inter milia
viroꝝ iudea ad te p̄tinentū: maxime q̄a
ex te exierit dux populi mei israel: impo
rat dignitatem ciuitatis: quā dignitatē
isti expresserūt dīcētes: nequaꝝ minis
ma es. i. dignitate: q̄uis sis parua sc̄u
(in p̄ncipib⁹ iudea). i. q̄ ad p̄ncipes iudea
magos q̄s noluit h̄c testes nō introgā
q̄r inde ortus est David: et randē ch̄istū
uit de tpe stelle palā: s̄z clanculo. (At il
qui fuerunt dignissimi p̄ncipes. Ideo
li) habita collarē iter sc̄l dixerūt ei In seq̄: ram in p̄phera q̄ in euangelista de
bethleē iudea) Quare ch̄rus voluerit in
oru ch̄i ducis. Est aut̄ sciendū q̄ ista
Bethleē nasci. vide i euāgelio natalis p̄phetia ad l̄am nō p̄t̄est exponi nisi d
ad mediā noctē. Est aut̄ sc̄lēdū vt dīc ch̄isto: quod ex duob̄ paret. Prio quā
Chry. q̄ cū isti iudei obuissent herodi
celare mysteriū dī: nō solū illō, pdideit/
s̄z adducit̄ p̄pheticū testimoniū dīcēres
(Sic ei sc̄p̄tu e p̄phaz). s̄l. D̄icheā. v.
c. (Et tu bethleē tra iudea: nequaꝝ mini
ma es i p̄ncipib⁹ iudea. Et te em̄ exiet
dux q̄ regat p̄plm meū (lsl̄) Est aut̄ no
rādū q̄ ista p̄pheta nō allegat̄ ab isti: vt
lacet i p̄pha: vbi sic dī. (Et tu bethleem
effrata paruūl̄ es in milib⁹ iudea. Ex te
enī mihi egredieb̄ q̄ sit dñator i lsl̄) ex q̄
pr̄z q̄ alioꝝ mutauerūt. Et hec fm glos.
et sc̄m Tho. sup Dat. fecerūt v̄l ex iſ
rantia: v̄l vt plant̄ regi alienigeno loq
renf. Un̄ mutauerūt p̄ba et fuguerunt
sensum. Loco em̄ effrata: qd̄ erat nomē
antiquū q̄ distinguebat ab alta bethleē:
et ignorū regi: posuerunt tra iudea. Est
aut̄ sc̄lēdū vt testat̄ D̄gr hist. et Nico
de Lyra. q̄ bethleē p̄mo dīcea ē effrata
ab uxore Laleph. s̄z post magnā sterili
tate q̄ fuit tpe Noemi: vt pr̄z Ruth. i.
succedēre maḡ fertilitate dicta ē bethle
ē. i. domus panis. Nec valer qd̄ h̄ hoc
objicit̄ Pau. burgen. dīces: q̄ ante La
leph. i. tpe Jacob vocabat̄ effrata: eo q̄
Gen. xlviij. dī. Sepelius eam iuxta viā
effrata: q̄ alio noī appellat̄ bethleem.

Magos et rū ipi nō crediderūt: sc̄nt p̄
dicatores bñ loquentes et male opantes:
s̄iles fabris arce Noe: qui p̄st̄it̄ alijs
vt saluarent̄ et ipsi interierunt diluvio.
Quādū ad tertū sc̄lēdū est q̄ Chry.
ait. Postq̄ audiuit̄ Herodes responsū
duplicit̄ mō credibile. Primum q̄ a sacer
dotib⁹ fuerat dīcū. deinde q̄r ex p̄lo p̄
pheticō fuerat cōprobatur. no ad deuot̄
onē flectit̄ nasciturū regi: s̄z ad maliciā
interfectionis ei⁹ p̄ dolū. Glidit̄ em̄ q̄ n̄
poterat magos/nec blandimēt̄: flectere
nec mīns terrere: nec animū corrūpere
vt p̄sentirent̄ in interfectionē regis fū
tur. Ideo subdit̄ (Tunc Herodes
clam vocat̄ magis) clam in q̄. i. occulit̄

In die Epiphanie.

Et hoc fuit Chrys. qz nō cōfidebat de
 ludecīs: ne forte quasi amātes regem na
 tū pderent p̄siliū ei⁹ (diligent didicit
 ab eis tps stelle q appuīt eis) Et h̄ fuit
 Remig. qz timuit qd̄ euēnit. t. q nō re
 uerterens ad cū: sō voluit cuz loco scire
 tps reḡ: nati: vt cū posset inuenire. Ap
 paruit autē stella fuit Chrys. vt dicens est.
 Et fuit Augu. in ser. de Epi. b̄ento ante
 chī nativitatē. Sed Aug. dicit q sc̄ū
 tūc incepērūt iter: qn̄ in die nativitatē
 chī eis reuelatū est cuius esset illa stel
 la. Chrys. vō vult q multo ante venire
 ceperūt. Sed alij tenet q in die nativitatē
 chī p̄mo apparuit. (Et mittens
 eos in Bethleē dixit. Ite et interrogate
 diligent de puerō.) Magi cū rege di
 cunt: iste p̄o puer. qz ex abūdantia: id
 est affectu cord̄ os loquuntur. (Et cū inue
 neritis reuulatō mibi: vt et ego venies
 adorē eum.) Omnia hec dicit ut deciper
 Magos: qz int̄ēdebat occidere chīm.
 (Qui cū audissent regem ablerūt) re
 cedērēt de h̄erlm̄ v̄t irent in Bethleē.
 (et ecce stellā quā viderat in oriente) s̄
 ad ingressū iudee fuerat occultata: an
 tecēdebat eos) ita p̄e terrā q viā ostē
 debat cōtinue (vsq; dū venies starer su
 pra vbl̄ erat puer) Scrutit em̄ h̄z Chrys.
 sup caput pueri. q. d. Hic est quē qritis
 (Gidērēt autē stellā gauisi sūt gaudio
 magno valde.) Remig. Non satis fuit
 euāgelistē dicere gauisi sunt: sed addit⁹
 dit gaudio/ et magno/ et valde. Hec ille
 Gauisi sunt fuit Chrys. qz spes eoz non
 erat decepta: sed cofirmata. Gauisi sūt
 gaudio fuit glo. qz gaudebāt p̄t deū/q
 est verum gaudiū. et gaudio magno fuit
 eundē: quia de magno gaudebāt. et val
 de fuit Remigii. quia de re p̄dsea et in
 uenta/ magis qz de semp possessa gau
 dem⁹. (Et intrātēs domum inuenierūt
 puerū) Leo in sermone Epipha. Quā
 titate parū: alienē opis indīguū: fan
 di impotentē: et in nullo ab hūane infan
 tē generalitatē dissererūt. quia sicut si
 dera erāt testimonia que in eo malesta
 tem inuisibilis diuinitatē assererēt. ita
 p̄bactissimū debebat esse sempiternā illa
 lam essentia filii dei glōia homis susce
 pisse. Hec ille. (Lū Mārla solas sine fo
 seph fuit Rabanū. ne qua sinistra suspe
 cionis occasio daret gēlib (m̄re eius)
 in ueste paupē / q̄lem poterat h̄c v̄xoz
 carpentari p̄eregre cōstituta. vt dicit
 Chrys. Vñ si terrenū regem. i. terreno
 more natū et regnatuz. n̄b̄il ampli⁹ cē
 teris regib⁹ habentē q̄niuissent: fuissent
 confusi. Sed stelle testimonio concēti.
 gaudebat cōtempriblē puerū aspicere
 quē terriblē eis spūs ostendebat. Uno
 de subdit. (Et p̄cidētes adorauerit eū)
 sc̄z adoratione latrie. qz fuit sc̄m Tho
 m̄. p̄te. q. xxvij. intellexerūt eū esse deū
 um: qd̄ ego intelligo tūc cum illū vide
 runt. qz verissime est q paulatim magis
 ac magis fuerint diuino lumine et amo
 re p̄fusi. tunc aurē maxime quādo vera
 citer aderat rex et regina celoz. (Et ap
 tis thesauris suis.) Per thesauros de
 bēmus intelligere p̄closa que cerebant
 ad offerendū: et non ad exponēdū p̄ suis
 expēs. Et hos thesauros nō aperuerit
 in via: sed tunc cū voluerūt offerre mu
 nera chīo. vt d̄t sc̄m Tho. sup Watt.
 q̄uis etiā s̄ aperuerint thesauros suos
 cum recesserūt de patria: quia tūc inde
 acceperūt que reponerēt ad offerendū.
 (Obulerūt ei munera aurū / thus / ee
 myrrā) Cōsuetudo em̄ fuit ap̄d Per
 fas. vt sc̄m Thom̄. testaf vbi iūp. q sp̄
 cū munere adorabāt. Est autē sciendū
 vt d̄c idem. iij. p̄te vbi s. q magi dñi
 nūtus fuerūt edociti de munērīb⁹ offere
 dis / et reuerētia exhibenda. Et dato vt
 d̄t Chrys. qz ip̄i non intelligerēt signifi
 cata suoz munēr̄: sp̄ūstūs q̄ eos addis
 xerat ad chīm ordinabat illa mūera ad
 aliqd̄ scandū. Et sicut d̄c Remig. cuz
 reges fuerint tres / et munera tria: non
 obtulerūt singuli singula: sed singuli oia
 .i. aux: thus: et myrrā. Rō istoz mūer̄
 lālīs: fūm. s. q̄sincē faciōē p̄sideran̄ du
 plex cōsuevit assignari. Pria: qz de tal
 bus inuenierūt reges Arabū facere ex
 tra. Vñ d̄t glo. q̄ moē seruāt sue gen
 tis. Sc̄da: qz obtulerūt aurū etra pau
 p̄atez quā videbāt in mie et filio. thus
 etra fetorē loci. et myrrā ad cōfortan̄
 lam essentia filii dei glōia homis susce
 pisse. Dystic
 b. 7

Tractatus

.II.

et autem fuit s. q̄ mūera aliquid fecit/ affigunt gradusq; p̄ alia. s. q̄ vias voluntatis det.
 ab Aug. in ser. epiph. q̄ ait. Aut q̄ soli
 nō: q̄ regi p̄gruit mag. tbus imolat ut
 do. myrrha p̄bet rāq; p̄ salutē oīm mo⁴
 rituro. Hec ille. (Et rāsto) q̄ rāsto non
 sit nisi ad interrogantē. Hic inuit fuit q̄
 de glo. q̄ clamauerūt q̄ affectū ad deū: et
 interrogabant qd̄ dīna iuberet volūtas:
 (accepto) nō a puerō fuit glo. ne an ipsi
 reuelerūt: et ut p̄ hūanitas habeat: sed p̄
 ipsi deū. ut de eadē glo. q̄ tñ ut s. Tho-
 de sup. Mat. loq̄ fuit morē scripture. q̄
 q̄ angel⁹ dī dī: ds dixisse: q̄ in persona dei
 loq̄. vñ Dlony. p̄bat q̄ istud rāsto fuit
 p̄ angelos (in somnis ne rediret ad Hē-
 rode: q̄ alia viā reuersi s. i. in regionē suā)
 Nō deicēderūt ad mare: et in p̄ nauē trās
 frētates in tharsis abiērūt: p̄t qd̄ ut reb-
 stat Alco. de L. y. herodes ira⁹ / naues
 tharsensiu incēdit: luxur illā p̄phaz p̄s.
 In spū. i. ira vehementē p̄teret. s. herodis
 p̄l p̄teres ō dūs. i. p̄teri p̄mitte naues
 Allegorice magi isti cū sine (tharsis
 p̄mitte gētū fcat gētes q̄ chīo erāt cre-
 ditore: sacerdotes et scribe: p̄lm iudicū:
 q̄ p̄ maiorī ḡte remāst̄ erat in ifidelit-
 tate. Et q̄ tradūt fuisse tres: fcat fuit
 glo. gētes ex trib⁹ mūdi prib: Asia: A-
 frica: et Europa ad chīm venientes. He-
 rodē p̄fēat diabolū. Leo in ser. epi.
 Herodes diabolū psonā gerit. cul⁹ sic
 tūc fuit incētor: ita nūc q̄b̄ est indecess⁹
 imitator. Crucif em̄ vocatōe gētiū: et
 tridiana p̄tris sue destructionē corq;. Hec ille. q̄ b̄ loco nō dixit herode ee di
 abol⁹ imitatorē: s̄ ecōuerlo diabolū he
 rodīs. Ut erḡ ḡtam Herodes q̄ dia-
 bol⁹z Chīy. timer sui regni successore. Anagogice magi a chīo distātes et ob-
 fuentes p̄phiam: fcat viatores studio-
 sos p̄bi dei. Istis appet stella. i. lumen
 fidei et ḡre di: duces eos ad chīm exīre
 in berhle. i. domo panis: seu i loco vbe-
 ri pleno oī solario. Hoc lumen fidel fo-
 mate et ḡre dei pdūt boies: q̄ ad h̄c rode
 i. diabolū declin. i. s̄ illō recugant cu-
 redeūt ad q̄rendū chīm: et tūc tandem cu-
 inueniūt et adorāt in celo. Et post nūq̄
 reuerunt per viam in qua diabolū in/
 uenerūt: id est per viam petri: sed sem p̄

Dōralt̄ instrumur i mlt̄. Prio q̄ cō
 fidētes in auxilio hūano nō req̄redo et
 p̄ponēdo dinū/ qdūt dinū eo mō q̄ ma-
 gi stellā declinādo ad citare regia. Se
 cūdo instrumur ut offerā chīo tria mi-
 nera. Grego. in ho. Auro sapia deligē:
 Salomōe teste q̄ ait. Thefaur⁹ deside-
 rabillis rechescit i ore sapiēt̄. Thure at
 q̄b̄ deo incēdit: p̄tus oronis exp̄mis fuit
 illō. Dīrigat oīo mea sic ince. in cō. tuo
 Per myrrha p̄o carnis mortificatio fi-
 gurat. Nato q̄ regi aux̄ offerim⁹: si in
 p̄spectu ei⁹ sapie lumine splēdem⁹. Th̄
 offerim⁹: si p̄ oīone studia deo recolere
 valeam⁹. Hyrrhā offerim⁹: si carnis
 vīta p̄ abstinentia mortificam⁹. hec ille.
 Terro instrumur luxta doctrinā eius
 de Gre. di. Dagnū nob̄ aliqd̄ magi in-
 nuir: q̄ in regionē suā p̄ allā viā reuer-
 tunf. Regio q̄ppe nra paradisus est: ad
 quā fuis cognito redire p̄ viā q̄ ventim⁹
 p̄bīemur. A regiō etem nra supbīe-
 do: inobedēdo: visibīlita sequēdo: cibūz
 vītū gustādo: discessim⁹. Iz ad eā nece-
 est ut fīedo: obedēdo: visibīlita p̄tenēdo
 atz appetū carnī refrenādo redēa⁹. A.

Dūica Infra octa. epiphie.
 Textus euāgely: Lu ca. ii.

Omn fact⁹ effet fesus an-
 noz duodeci ascēdenti
 bus pentib⁹ ei⁹ hieroso-
 lymā fuit p̄suetudinē di-
 ei festi: cōsumatisq; dieb⁹ cū re-
 direct remāst̄ puer fesus in bie-
 rus ale et nō coguert pentes ei⁹.
 Existimates aut̄ illū esse in co-
 misatu uenerūt iter diei: et req̄-
 rebant eū inter cognatos et no-
 tos. Et nō inueniētes: regressi
 sunt in hierūm requiretēs eūm.
 Et factū est post tridū: inue-
 nerūt illū in templo sedentē in-
 medio doctorz: audientē illos et
 interrogantē. Stupebant aut̄
 oēs q̄ eūm audiebāt sup̄ prude-